

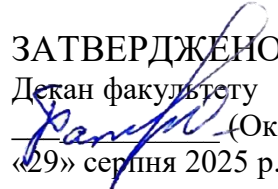
Міністерство освіти і науки України

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету

 (Оксана ПАЛИЛЮЛЬКО)
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка та психологія інклюзивної освіти вищої школи

(назва навчальної дисципліни)

Кваліфікація
освітньо-професійна програма

Магістр історії та археології
Історія та археологія

шифр і назва галузі знань

В Культура, мистецтво та
гуманітарні науки

шифр і назва спеціальності

В9 Історія та археологія

мова викладання

українська

м. Кам'янець-Подільський

2025 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Шевченко Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, професор

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

В.о. завідувача кафедри (Анатолій СКРИПНИК)

«29» серпня 2025 року

Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Педагогіка та психологія інклюзивної освіти вищої школи»** є формування в здобувачів вищої освіти цілісного науково-теоретичного й практико-орієнтованого уявлення про закономірності, принципи та сучасні підходи до організації інклюзивного освітнього середовища у закладах вищої освіти, а також розвиток професійних компетентностей, необхідних для ефективної роботи з різними категоріями студентів, зокрема з особами з особливими освітніми потребами. Дисципліна покликана забезпечити глибоке розуміння психолого-педагогічних основ інклюзивного навчання, зокрема специфіки взаємодії між викладачами, студентами та міждисциплінарними командами підтримки, сприяти формуванню готовності до застосування інноваційних освітніх технологій, індивідуалізації навчальних траєкторій і створення безбар'єрного освітнього простору. Вивчення курсу орієнтоване на розвиток критичного мислення, уміння здійснювати психолого-педагогічний аналіз освітніх ситуацій, проєктувати навчальні програми та методики, адаптовані до потреб студентів з різними видами порушень розвитку чи станів здоров'я, а також на виховання ціннісного ставлення до різноманітності та принципів рівності можливостей. Опанування дисципліни формує здатність до науково обґрунтованого вибору методів підтримки інклюзії у вищій школі, розвитку професійної етики, толерантності, емпатії та відповідальності за результат навчального процесу, що в комплексі забезпечує підготовку фахівця, спроможного створювати сучасне інклюзивне освітнє середовище, сприятливе для всіх учасників академічної спільноти.

Розвиваюча мета - полягає у всебічному розвитку професійного мислення, когнітивної гнучкості та здатності до рефлексії у здобувачів вищої освіти, спрямованому на глибоке усвідомлення цінностей інклюзивного підходу та культури різноманіття. Опановуючи зміст курсу, студенти розвивають критичне й аналітичне мислення, уміння системно оцінювати складні психолого-педагогічні ситуації, прогнозувати наслідки освітніх рішень і знаходити творчі шляхи їх реалізації. Навчальний процес стимулює формування навичок міждисциплінарної взаємодії, здатності до командної роботи й конструктивного діалогу з представниками різних професійних спільнот, а також уміння інтегрувати сучасні наукові знання з практикою організації інклюзивного середовища у вищій школі. Особлива увага приділяється розвитку емпатії, толерантності, емоційного інтелекту, навичок ефективної комунікації та саморегуляції, що дозволяє майбутнім фахівцям не лише створювати умови для навчання студентів з особливими освітніми потребами, а й підтримувати власну психологічну стійкість та професійну мотивацію. Завдяки активним методам навчання — дискусіям, аналізу кейсів, рольовим іграм, проєктній діяльності - формується творче ставлення до професійних викликів, уміння адаптувати освітні технології та методики до індивідуальних потреб студентів, що є запорукою особистісного та професійного зростання в умовах сучасного інклюзивного освітнього

простору.

Виховна мета - спрямована на формування у здобувачів вищої освіти стійкої системи гуманістичних цінностей, толерантності та відповідального ставлення до різноманіття в академічній спільноті. Опановуючи курс, студенти засвоюють принципи поваги до гідності кожної особистості, прийняття індивідуальних відмінностей, культури рівних можливостей і недискримінаційної поведінки. Навчальний процес орієнтований на виховання соціальної чутливості, емпатії та здатності до підтримки осіб з особливими освітніми потребами, що передбачає формування етичної відповідальності за власні професійні дії та готовність до дотримання міжнародних і національних норм прав людини. Дисципліна розвиває в студентів усвідомлення цінності співпраці, взаємоповаги, академічної доброчесності та партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу. Виховна складова підкреслює значення активної громадянської позиції, готовності брати участь у створенні безбар'єрного освітнього середовища, формує почуття відповідальності за впровадження інклюзивної культури у вищій школі та суспільстві загалом, сприяючи становленню майбутнього фахівця як морально зрілої, соціально відповідальної та професійно етичної особистості.

**Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення
навчальної дисципліни:**

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати автономно. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. СК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук. СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології. СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних

	наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки. СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти. СК 06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області. СК 07 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах. СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями. СК 09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології СК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики. СК11. Здатність володіти прийомами і методами створення безбар'єрного середовища на об'єктах історичної та культурної спадщини та надавати професійні туристичні послуги категоріям населення з особливими потребами.
--	---

1.1. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн. ПР 10. Планувати та реалізовувати історико-археологічні інновації, впроваджувати їх результати у сферу інклюзивного туризму, доступні для різних груп населення з урахуванням принципів сталого розвитку та охорони спадщини.
--------------------------------------	--

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів – 4

1.2. Загальна кількість годин – 120

1.3. Кількість модулів – 1

1.4. Кількість змістових модулів – 2

1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва) – реферат

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – денна

2.2. Статус навчальної дисципліни (нормативна/навчальна дисципліна самостійного вибору) – нормативна

2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – наявність знань про закономірності розвитку

особистості, принципи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, основ психолого-педагогічної взаємодії та професійної комунікації.

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль, тема та її короткий зміст	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти у вищій школі		
Тема 1. Сучасна парадигма інклюзивної вищої освіти Сутність і принципи інклюзії у ЗВО; міжнародні й національні нормативні документи; концепція «універсального дизайну навчання».		
Тема 2. Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання Психологічні теорії розвитку, нейропсихологічні підходи; соціально-емоційна підтримка студентів з ООП.		
Тема 3. Організація освітнього середовища ЗВО Бар'єрність і безбар'єрність; адаптація простору, цифрові технології та допоміжні засоби навчання.		
Тема 4. Міждисциплінарна взаємодія та комунікація Роль викладачів, тьюторів, психологів; командний супровід; партнерство з родиною студента.		
Тема 5. Нормативно-правові аспекти інклюзивної політики Законодавча база України, міжнародні угоди, академічна доброчесність та права студентів з інвалідністю.		
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти психології та педагогіки інклюзивної освіти		
Тема 6. Психологічний супровід студентів з особливими потребами Методи психодіагностики; підтримка психічного здоров'я; кризові інтервенції.		
Тема 7. Інноваційні педагогічні технології в інклюзивному ЗВО Активні та змішані форми навчання, використання ІКТ, дистанційні та гібридні моделі.		
Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень у інклюзивному середовищі Формувальне оцінювання, індивідуальні траєкторії, адаптація контрольних заходів.		
Тема 9. Професійна етика та культура викладача Педагогічна майстерність, емоційний інтелект, саморефлексія, попередження вигорання.		
Тема 10. Менеджмент інклюзивних програм у ЗВО Стратегії впровадження програм інклюзивної освіти, грантові та проєктні підходи.		

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.		
	120	16		30		74		
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти у вищій школі	54	8		12		34		
Тема 1. Сучасна парадигма інклюзивної вищої освіти	10	2		2		6		
Тема 2. Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання	10	2		2		6		
Тема 3. Організація освітнього середовища ЗВО	13	2		3		8		
Тема 4. Міждисциплінарна взаємодія та комунікація	13	2		3		8		
Тема 5. Нормативно-правові аспекти інклюзивної політики	8	0		2		6		
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти психології та педагогіки інклюзивної освіти	66	8		18		40		
Тема 6. Психологічний супровід студентів з особливими потребами	16	2		4		10		
Тема 7. Інноваційні педагогічні технології в інклюзивному ЗВО	13	2		3		8		
Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень у інклюзивному середовищі	13	2		3		8		
Тема 9. Професійна етика та культура викладача	14	2		4		8		
Тема 10. Менеджмент інклюзивних програм у ЗВО	10	0		4		6		
РАЗОМ	120	16		30		74		

1) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Сучасна парадигма інклюзивної вищої освіти	Розглядається перехід від традиційних моделей навчання до інклюзивної парадигми, що базується на ідеях рівності можливостей і соціальної справедливості. Аналізуються міжнародні тенденції, зокрема досвід ЄС, США та Канади, а також українські стратегії розвитку вищої освіти. Особлива увага приділяється принципам універсального дизайну навчання, академічній мобільності та цифровим інструментам доступності. Описуються виклики, пов'язані з	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		упередженнями, недостатньою підготовкою персоналу та обмеженим фінансуванням. Обговорюються перспективи формування інклюзивної культури університету як складової суспільного прогресу.	
2	Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання	Висвітлюються фундаментальні психологічні теорії розвитку особистості та навчання в умовах різноманітності. Розглядаються особливості когнітивного, емоційного та соціального розвитку студентів з різними освітніми потребами. Акцент робиться на індивідуалізації навчального процесу, мотиваційних стратегіях та підтримці академічної успішності. Пояснюються підходи до створення позитивного психоемоційного клімату в аудиторії. Важливим є формування толерантності та емпатії у всіх учасників освітнього процесу.	2
3	Організація освітнього середовища ЗВО	Тема присвячена проєктуванню університетського простору, що забезпечує фізичну, інформаційну та комунікативну доступність. Розглядаються принципи універсального дизайну, адаптації навчальних матеріалів, а також використання сучасних цифрових технологій. Аналізуються підходи до створення гнучкого розкладу, зон відпочинку та підтримки студентів з різними потребами. Обговорюються моделі тьюторського супроводу та роль асистента викладача. Наголошується на значенні безбар'єрної інфраструктури для академічної та соціальної інтеграції.	2
4	Міждисциплінар на взаємодія та комунікація	Окреслюються форми співпраці викладачів, психологів, соціальних працівників, медичних фахівців і адміністрації задля підтримки студентів з ООП. Підкреслюється роль командного підходу у плануванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій. Розглядаються ефективні моделі комунікації, включно з використанням цифрових платформ та консультативних зустрічей. Обговорюється етика міжпрофесійної взаємодії, розподіл ролей і відповідальності.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Подаються практичні кейси вирішення конфліктів та узгодження дій між фахівцями.	
5	Нормативно-правові аспекти інклюзивної політики	Висвітлюються міжнародні й національні законодавчі акти, що регламентують інклюзивну вищу освіту, включно з Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю та українськими законами про освіту. Окремо розглядаються стандарти акредитації та ліцензування програм з урахуванням потреб студентів з ООП. Аналізуються механізми захисту прав, запобігання дискримінації та шляхи подолання бюрократичних бар'єрів. Обговорюється роль університетських політик і внутрішніх положень. Надаються рекомендації щодо правового супроводу студентів і викладачів.	-
6	Психологічний супровід студентів з особливими потребами	Розглядаються методи індивідуального та групового психологічного консультування, кризової підтримки та профілактики емоційного вигорання. Пояснюються принципи роботи з тривожністю, адаптаційними труднощами та мотиваційними бар'єрами. Окреслюється значення партнерства психолога з викладачами та батьками. Обговорюються кейси супроводу студентів з порушеннями слуху, зору, аутистичного спектра. Подаються стратегії формування навичок саморегуляції й соціальної компетентності.	2
7	Інноваційні педагогічні технології в інклюзивному ЗВО	Тема присвячена використанню змішаного та дистанційного навчання, цифрових платформ, віртуальної та доповненої реальності. Аналізуються можливості адаптивних систем оцінювання, інтерактивних модулів і мобільних додатків. Розглядаються приклади успішного впровадження інновацій для підтримки студентів з різними потребами. Наголошується на важливості підготовки викладачів до роботи з новими інструментами. Пояснюється зв'язок інновацій із підвищенням якості та доступності освіти.	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
8	Оцінювання навчальних досягнень у інклюзивному середовищі	Висвітлюються принципи об'єктивності, прозорості та індивідуалізації оцінювання. Розглядаються альтернативні та формувальні методи, портфоліо, само- та взаємооцінювання. Обговорюються способи адаптації тестів і завдань для студентів з різними особливостями розвитку. Пояснюється роль зворотного зв'язку як засобу мотивації та корекції навчального процесу. Наводяться приклади міжнародних практик та рекомендації щодо підвищення академічної доброчесності.	2
9	Професійна етика та культура викладача	Аналізуються моральні принципи, що лежать в основі діяльності педагога інклюзивного закладу вищої освіти. Підкреслюється значення емпатії, толерантності та недискримінаційного підходу. Розглядаються ситуації етичного вибору, питання конфіденційності й академічної доброчесності. Обговорюється вплив особистісних якостей викладача на формування безпечного освітнього середовища. Подаються методи розвитку професійної рефлексії та саморегуляції.	2
10	Менеджмент інклюзивних програм у ЗВО	Тема розкриває принципи стратегічного планування та управління проєктами в інклюзивній освіті. Розглядаються питання ресурсного забезпечення, фінансування та моніторингу результатів. Наголошується на ролі адміністративної команди, координаторів і студентських організацій. Описуються механізми залучення грантів, партнерств із громадськими й міжнародними фондами. Аналізуються приклади успішних університетських програм і фактори їхньої стійкості.	-
Всього			16

2) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
-------	------------	---	-----------------

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Сучасна парадигма інклюзивної вищої освіти	Розглядається перехід від традиційних моделей навчання до інклюзивної парадигми, що базується на ідеях рівності можливостей і соціальної справедливості. Аналізуються міжнародні тенденції, зокрема досвід ЄС, США та Канади, а також українські стратегії розвитку вищої освіти. Особлива увага приділяється принципам універсального дизайну навчання, академічній мобільності та цифровим інструментам доступності. Описуються виклики, пов'язані з упередженнями, недостатньою підготовкою персоналу та обмеженим фінансуванням. Обговорюються перспективи формування інклюзивної культури університету як складової суспільного прогресу.	2
2	Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання	Висвітлюються фундаментальні психологічні теорії розвитку особистості та навчання в умовах різноманітності. Розглядаються особливості когнітивного, емоційного та соціального розвитку студентів з різними освітніми потребами. Акцент робиться на індивідуалізації навчального процесу, мотиваційних стратегіях та підтримці академічної успішності. Пояснюються підходи до створення позитивного психоемоційного клімату в аудиторії. Важливим є формування толерантності та емпатії у всіх учасників освітнього процесу.	2
3	Організація освітнього середовища ЗВО	Тема присвячена проєктуванню університетського простору, що забезпечує фізичну, інформаційну та комунікативну доступність. Розглядаються принципи універсального дизайну, адаптації навчальних матеріалів, а також використання сучасних цифрових технологій. Аналізуються підходи до створення гнучкого розкладу, зон відпочинку та підтримки студентів з різними потребами. Обговорюються моделі	3

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		тьюторського супроводу та роль асистента викладача. Наголошується на значенні безбар'єрної інфраструктури для академічної та соціальної інтеграції.	
4	Міждисциплінарна взаємодія та комунікація	Окреслюються форми співпраці викладачів, психологів, соціальних працівників, медичних фахівців і адміністрації задля підтримки студентів з ООП. Підкреслюється роль командного підходу у плануванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій. Розглядаються ефективні моделі комунікації, включно з використанням цифрових платформ та консультативних зустрічей. Обговорюється етика міжпрофесійної взаємодії, розподіл ролей і відповідальності. Подаються практичні кейси вирішення конфліктів та узгодження дій між фахівцями.	3
5	Нормативно-правові аспекти інклюзивної політики	Висвітлюються міжнародні й національні законодавчі акти, що регламентують інклюзивну вищу освіту, включно з Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю та українськими законами про освіту. Окремо розглядаються стандарти акредитації та ліцензування програм з урахуванням потреб студентів з ООП. Аналізуються механізми захисту прав, запобігання дискримінації та шляхи подолання бюрократичних бар'єрів. Обговорюється роль університетських політик і внутрішніх положень. Надаються рекомендації щодо правового супроводу студентів і викладачів.	2
6	Психологічний супровід студентів з особливими потребами	Розглядаються методи індивідуального та групового психологічного консультування, кризової підтримки та профілактики емоційного вигорання. Пояснюються принципи роботи з тривожністю, адаптаційними труднощами та мотиваційними бар'єрами. Окреслюється значення партнерства психолога з викладачами та батьками. Обговорюються кейси супроводу студентів з порушеннями	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		слуху, зору, аутистичного спектра. Подаються стратегії формування навичок саморегуляції й соціальної компетентності.	
7	Інноваційні педагогічні технології в інклюзивному ЗВО	Тема присвячена використанню змішаного та дистанційного навчання, цифрових платформ, віртуальної та доповненої реальності. Аналізуються можливості адаптивних систем оцінювання, інтерактивних модулів і мобільних додатків. Розглядаються приклади успішного впровадження інновацій для підтримки студентів з різними потребами. Наголошується на важливості підготовки викладачів до роботи з новими інструментами. Пояснюється зв'язок інновацій із підвищенням якості та доступності освіти.	3
8	Оцінювання навчальних досягнень у інклюзивному середовищі	Висвітлюються принципи об'єктивності, прозорості та індивідуалізації оцінювання. Розглядаються альтернативні та формувальні методи, портфоліо, само- та взаємооцінювання. Обговорюються способи адаптації тестів і завдань для студентів з різними особливостями розвитку. Пояснюється роль зворотного зв'язку як засобу мотивації та корекції навчального процесу. Наводяться приклади міжнародних практик та рекомендації щодо підвищення академічної доброчесності.	3
9	Професійна етика та культура викладача	Аналізуються моральні принципи, що лежать в основі діяльності педагога інклюзивного закладу вищої освіти. Підкреслюється значення емпатії, толерантності та недискримінаційного підходу. Розглядаються ситуації етичного вибору, питання конфіденційності й академічної доброчесності. Обговорюється вплив особистісних якостей викладача на формування безпечного освітнього середовища. Подаються методи розвитку професійної рефлексії та саморегуляції.	4
10	Менеджмент інклюзивних	Тема розкриває принципи стратегічного планування та управління проектами в	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	програм у ЗВО	інклюзивній освіті. Розглядаються питання ресурсного забезпечення, фінансування та моніторингу результатів. Наголошується на ролі адміністративної команди, координаторів і студентських організацій. Описуються механізми залучення грантів, партнерств із громадськими й міжнародними фондами. Аналізуються приклади успішних університетських програм і фактори їхньої стійкості.	
Всього			30

3) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин

4) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1			
2			
Всього			

5) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
Змістовий модуль 1.			
Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти у вищій школі			
1	Інклюзивна вища освіта: світові тенденції та український контекст	Світові практики інклюзивної вищої освіти, міжнародні підходи до рівного доступу, досвід університетів Європи та США. Українські реалії впровадження інклюзивних програм, адаптація навчальних планів і технологій. Державні та громадські ініціативи для підтримки студентів із різними освітніми потребами. Вплив глобальних процесів на українську освітню політику. Порівняння стратегій розвитку, аналіз національних ресурсів і бар'єрів.	6
2	Соціально-філософські підвалини	Поняття рівності, гідності, прав людини та соціальної справедливості. Гуманістичні ідеї, культурне різноманіття, цінності	6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	інклюзивної парадигми	демократичного суспільства. Взаємозв'язок суспільних змін і розширення доступу до освіти. Вплив філософських концепцій на бачення особистості та освітнього середовища. Роль суспільної свідомості й етичних норм у створенні безбар'єрного простору.	
3	Психологічні засади навчання студентів з ООП	Порушення когнітивного розвитку, емоційні та поведінкові особливості. Мотивація до навчання, розвиток пам'яті, уваги, мислення в умовах вищої освіти. Адаптація до колективу, подолання стресу та тривожності. Індивідуальні стратегії підтримки, робота з внутрішніми і зовнішніми бар'єрами. Соціально-психологічні чинники успішності студентів.	8
4	Організація доступного навчального середовища	Фізична безбар'єрність, універсальний дизайн приміщень і аудиторій. Технічні засоби навчання, цифрові інструменти, мультимедійні ресурси. Інформаційна та комунікаційна доступність, альтернативні формати подачі матеріалу. Гнучкість розкладу та програм, індивідуальні маршрути. Співпраця адміністрації, викладачів і студентів для створення комфортних умов.	8
5	Командна взаємодія і партнерство зі студентами та їхніми сім'ями	Спільна робота викладачів, психологів, соціальних працівників, батьків. Узгодження індивідуального плану навчання, постійний обмін інформацією. Формування довіри між родиною та закладом освіти. Підтримка студентів у період адаптації та під час кризових ситуацій. Розподіл відповідальності й спільне прийняття рішень.	6
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти психології та педагогіки інклюзивної освіти			
6	Психологічний супровід і підтримка психічного здоров'я студентів	Діагностика емоційного стану, профілактика стресу та тривожних розладів. Індивідуальне й групове консультування, розвиток навичок саморегуляції. Програми підтримки психічного здоров'я, кризові інтервенції. Співпраця психологів і викладачів у	10

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		забезпеченні стабільного клімату. Формування навичок подолання перевантаження та вигорання.	
7	Інноваційні освітні технології у вищій школі	Цифрові платформи, дистанційні курси, інтерактивні ресурси. Використання мультимедіа, мобільних застосунків, адаптивних систем навчання. Розвиток цифрової грамотності студентів і викладачів. Підвищення мотивації за допомогою гейміфікації та віртуальних лабораторій. Приклади успішного поєднання онлайн та офлайн форматів.	8
8	Методи оцінювання та індивідуальні освітні траєкторії	Формувальне оцінювання, портфоліо, адаптовані завдання. Застосування змішаних підходів: тести, проектна робота, усні презентації. Підтримка студентів через індивідуальні навчальні плани. Гнучкі критерії та прозорі стандарти успішності.	8
9	Професійна етика та саморегуляція викладача	Моральні принципи, толерантність, конфіденційність, відповідальність. Управління емоціями, подолання професійного вигорання. Рефлексія, самоаналіз, постійний професійний розвиток. Баланс між особистим життям і викладацькою діяльністю. Приклади етичних рішень у складних ситуаціях.	8
10	Менеджмент та лідерство в інклюзивній освіті	Стратегічне планування, організація ресурсів, координація роботи команди. Управління програмами інклюзивної освіти, моніторинг і вдосконалення процесів. Лідерські якості, вміння мотивувати та об'єднувати колектив. Співпраця з громадськими організаціями, залучення позабюджетних ресурсів. Формування інклюзивної культури в закладі вищої освіти.	6
Всього			74

6) ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.		
	120	16		30		74		
Змістовий модуль 1.	64	4		4		55		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬОГО	л	пр	сем	лаб	сам.в.		
Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти у вищій школі								
Тема 1. Сучасна парадигма інклюзивної вищої освіти	13	2				11		
Тема 2. Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання	13	2				11		
Тема 3. Організація освітнього середовища ЗВО	13			2		11		
Тема 4. Міждисциплінарна взаємодія та комунікація	13			2		11		
Тема 5. Нормативно-правові аспекти інклюзивної політики	11					11		
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти психології та педагогіки інклюзивної освіти	57	2		2		53		
Тема 6. Психологічний супровід студентів з особливими потребами	11					11		
Тема 7. Інноваційні педагогічні технології в інклюзивному ЗВО	12	2				10		
Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень у інклюзивному середовищі	12			2		10		
Тема 9. Професійна етика та культура викладача	11					11		
Тема 10. Менеджмент інклюзивних програм у ЗВО	11					11		
РАЗОМ	120	6		6		108		

1) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Сучасна парадигма інклюзивної вищої освіти	Розглядається перехід від традиційних моделей навчання до інклюзивної парадигми, що базується на ідеях рівності можливостей і соціальної справедливості. Аналізуються міжнародні тенденції, зокрема досвід ЄС, США та Канади, а також українські стратегії розвитку вищої освіти. Особлива увага приділяється принципам універсального дизайну навчання, академічній мобільності та цифровим інструментам доступності. Описуються виклики, пов'язані з	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		упередженнями, недостатньою підготовкою персоналу та обмеженим фінансуванням. Обговорюються перспективи формування інклюзивної культури університету як складової суспільного прогресу.	
2	Психолого-педагогічні засади інклюзивного навчання	Висвітлюються фундаментальні психологічні теорії розвитку особистості та навчання в умовах різноманітності. Розглядаються особливості когнітивного, емоційного та соціального розвитку студентів з різними освітніми потребами. Акцент робиться на індивідуалізації навчального процесу, мотиваційних стратегіях та підтримці академічної успішності. Пояснюються підходи до створення позитивного психоемоційного клімату в аудиторії. Важливим є формування толерантності та емпатії у всіх учасників освітнього процесу.	2
7	Інноваційні педагогічні технології в інклюзивному ЗВО	Тема присвячена використанню змішаного та дистанційного навчання, цифрових платформ, віртуальної та доповненої реальності. Аналізуються можливості адаптивних систем оцінювання, інтерактивних модулів і мобільних додатків. Розглядаються приклади успішного впровадження інновацій для підтримки студентів з різними потребами. Наголошується на важливості підготовки викладачів до роботи з новими інструментами. Пояснюється зв'язок інновацій із підвищенням якості та доступності освіти.	2
Всього			6

2) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Організація освітнього середовища ЗВО	Тема присвячена проєктуванню університетського простору, що забезпечує фізичну, інформаційну та комунікативну доступність. Розглядаються принципи універсального дизайну, адаптації навчальних матеріалів, а також	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		використання сучасних цифрових технологій. Аналізуються підходи до створення гнучкого розкладу, зон відпочинку та підтримки студентів з різними потребами. Обговорюються моделі тьюторського супроводу та роль асистента викладача. Наголошується на значенні безбар'єрної інфраструктури для академічної та соціальної інтеграції.	
2	Міждисциплінарна взаємодія та комунікація	Окреслюються форми співпраці викладачів, психологів, соціальних працівників, медичних фахівців і адміністрації задля підтримки студентів з ООП. Підкреслюється роль командного підходу у плануванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій. Розглядаються ефективні моделі комунікації, включно з використанням цифрових платформ та консультативних зустрічей. Обговорюється етика міжпрофесійної взаємодії, розподіл ролей і відповідальності. Подаються практичні кейси вирішення конфліктів та узгодження дій між фахівцями.	2
3	Оцінювання навчальних досягнень у інклюзивному середовищі	Висвітлюються принципи об'єктивності, прозорості та індивідуалізації оцінювання. Розглядаються альтернативні та формувальні методи, портфоліо, само- та взаємооцінювання. Обговорюються способи адаптації тестів і завдань для студентів з різними особливостями розвитку. Пояснюється роль зворотного зв'язку як засобу мотивації та корекції навчального процесу. Наводяться приклади міжнародних практик та рекомендації щодо підвищення академічної доброчесності.	2
Всього			6

3) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
-------	------------	---	-----------------

4) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
Змістовий модуль 1.			
Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти у вищій школі			
1	Інклюзивна вища освіта: світові тенденції та український контекст	Світові практики інклюзивної вищої освіти, міжнародні підходи до рівного доступу, досвід університетів Європи та США. Українські реалії впровадження інклюзивних програм, адаптація навчальних планів і технологій. Державні та громадські ініціативи для підтримки студентів із різними освітніми потребами. Вплив глобальних процесів на українську освітню політику. Порівняння стратегій розвитку, аналіз національних ресурсів і бар'єрів.	11
2	Соціально-філософські підвалини інклюзивної парадигми	Поняття рівності, гідності, прав людини та соціальної справедливості. Гуманістичні ідеї, культурне різноманіття, цінності демократичного суспільства. Взаємозв'язок суспільних змін і розширення доступу до освіти. Вплив філософських концепцій на бачення особистості та освітнього середовища. Роль суспільної свідомості й етичних норм у створенні безбар'єрного простору.	11
3	Психологічні засади навчання студентів з ООП	Порушення когнітивного розвитку, емоційні та поведінкові особливості. Мотивація до навчання, розвиток пам'яті, уваги, мислення в умовах вищої освіти. Адаптація до колективу, подолання стресу та тривожності. Індивідуальні стратегії підтримки, робота з внутрішніми і зовнішніми бар'єрами. Соціально-психологічні чинники успішності студентів.	11
4	Організація доступного навчального середовища	Фізична безбар'єрність, універсальний дизайн приміщень і аудиторій. Технічні засоби навчання, цифрові інструменти, мультимедійні ресурси. Інформаційна та комунікаційна доступність, альтернативні формати подачі матеріалу. Гнучкість розкладу та програм, індивідуальні маршрути. Співпраця адміністрації,	11

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		викладачів і студентів для створення комфортних умов.	
5	Командна взаємодія і партнерство зі студентами та їхніми сім'ями	Спільна робота викладачів, психологів, соціальних працівників, батьків. Узгодження індивідуального плану навчання, постійний обмін інформацією. Формування довіри між родиною та закладом освіти. Підтримка студентів у період адаптації та під час кризових ситуацій. Розподіл відповідальності й спільне прийняття рішень.	11
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти психології та педагогіки інклюзивної освіти			
6	Психологічний супровід і підтримка психічного здоров'я студентів	Діагностика емоційного стану, профілактика стресу та тривожних розладів. Індивідуальне й групове консультування, розвиток навичок саморегуляції. Програми підтримки психічного здоров'я, кризові інтервенції. Співпраця психологів і викладачів у забезпеченні стабільного клімату. Формування навичок подолання перевантаження та вигорання.	11
7	Інноваційні освітні технології у вищій школі	Цифрові платформи, дистанційні курси, інтерактивні ресурси. Використання мультимедіа, мобільних застосунків, адаптивних систем навчання. Розвиток цифрової грамотності студентів і викладачів. Підвищення мотивації за допомогою гейміфікації та віртуальних лабораторій. Приклади успішного поєднання онлайн та офлайн форматів.	10
8	Методи оцінювання та індивідуальні освітні траєкторії	Формувальне оцінювання, портфоліо, адаптовані завдання. Застосування змішаних підходів: тести, проєктна робота, усні презентації. Підтримка студентів через індивідуальні навчальні плани. Гнучкі критерії та прозорі стандарти успішності.	10
9	Професійна етика та саморегуляція викладача	Моральні принципи, толерантність, конфіденційність, відповідальність. Управління емоціями, подолання професійного вигорання. Рефлексія, самоаналіз, постійний професійний розвиток. Баланс між особистим життям і	11

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		викладацькою діяльністю. Приклади етичних рішень у складних ситуаціях.	
10	Менеджмент та лідерство в інклюзивній освіті	Стратегічне планування, організація ресурсів, координація роботи команди. Управління програмами інклюзивної освіти, моніторинг і вдосконалення процесів. Лідерські якості, вміння мотивувати та об'єднувати колектив. Співпраця з громадськими організаціями, залучення позабюджетних ресурсів. Формування інклюзивної культури в закладі вищої освіти.	11
Всього			108

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: студентоцентрований, проблемно-орієнтований, професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підхід до навчання.

Викладання проводиться у вигляді лекційних та семінарських занять, проведення індивідуальних занять, консультацій з викладачами, у тому числі з використанням програми організації відео конференцій Zoom, самонавчання в системі Moodle, пояснення, опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, кейси, методи інтерактивного навчання, проєктна робота.

4.2. Форми та методи поточного контролю: тестування, вибіркове усне опитування перед початком занять, перевірка домашнього завдання (самостійної роботи), письмове опитування (розв'язання різнорівневих індивідуальних завдань), презентація, доповідь, схематичний конспект, письмова контрольна робота.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: екзамен

5. Засоби діагностики результатів навчання

- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- усна доповідь;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркових дисциплін:

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів денної форми навчання з вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія інклюзивної освіти вищої школи»:

Іспит:

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
20 %				40 %				40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів заочної форми навчання з вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія інклюзивної освіти вищої школи»:

Іспит:

Змістовий модуль 1 та 2				Іспит	Рейтингова
-------------------------	--	--	--	-------	------------

МКР та підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення									(підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
60 %								40 %	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Плани занять.
3. Перелік основної та додаткової літератури.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з комплектами завдань.
5. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо.
6. Засоби поточного контролю.
7. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Що таке інклюзивна освіта у вищій школі і які її основні принципи?
2. Які соціально-філософські засади інклюзивної освіти?
3. Які психологічні особливості навчання студентів з особливими освітніми потребами (ООП)?

4. Що таке модель інклюзивного навчального середовища у закладі вищої освіти?
5. Яка роль викладача у забезпеченні доступності освітніх послуг?
6. Як адаптувати навчальні програми для студентів з різними формами інвалідності?
7. Які методи активного навчання використовуються в інклюзивній освіті?
8. Які особливості комунікації викладача зі студентами з порушеннями слуху та мовлення?
9. Які психологічні чинники впливають на мотивацію студентів з ООП?
10. Як профілакувати та подолати стрес у студентів з інвалідністю?
11. Як використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для забезпечення інклюзії?
12. Які методи оцінювання навчальних досягнень студентів з ООП?
13. Що включає психолого-педагогічний супровід студентів з розладами аутистичного спектра?
14. Як створити безбар'єрне освітнє середовище у вищій школі?
15. Яка роль співпраці з батьками та соціальними службами у контексті інклюзії?
16. Які функції виконує психолог у вищому навчальному закладі: діагностика, консультування, корекція?
17. Як адаптувати аудиторний простір та навчальні матеріали для студентів з ООП?
18. Які особливості інтеграційних та індивідуальних освітніх траєкторій студентів?
19. Які психолого-педагогічні умови сприяють формуванню соціальної компетентності студентів з ООП?
20. Як оцінюється ефективність інклюзивних практик у вищій школі?

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Нормативно-правова база

1. [Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання»](#)
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах»
3. [Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.05.2018 № 447 «Про затвердження Примірного переліку обладнання для оснащення ікклюзивно-ресурсних центрів»](#)
4. [Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної се](#) [Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.05.2018 № 447 «Про затвердження Примірного переліку обладнання для оснащення ікклюзивно-ресурсних центрів»](#)
5. [Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу](#)

10.2. Основна література

1. Висоцька А.М. Педагогічні умови формування соціальної поведінки учнів з порушеннями психофізичного розвитку Зб.наук.праць Кам'янець-Подільського держ. університету: Серія соціально-педагогічна. Вип. 7 / За ред. О.В.Гаврилова, В.І.Співака. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В.С., 2007 (с. 123-126).
2. Висоцька А.М. Соціалізація у контексті проблеми виховання особистості школяра з порушеннями психофізичного розвитку Зб.наук.праць Кам'янець-Подільського держ.Університету: Серія соціально-педагогічна. Вип.10/ За ред. О.В.Гаврилова, В.І.Співака. Кам'янець-Подільський: "Аксіома", 2008 (с. 33-37).
3. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./[Тоні Бут]; пер. з англ. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015.- 190 с.
4. Інклюзивна школа: Особливості організації та управління: навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М., Таранченко О.М. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І. [Доповнене вид.]. Київ, 2010.
5. Колупаєва А.А., Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 192 с.
6. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: навчально-методичний посібник. Київ., 2010. 96 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
7. Концепція інклюзивної освіти (за ред.Засенка В.В.) // [Електронний ресурс]. 2010. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
8. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / Колупаєва А.А., Таранченко О.М. та ін. / За заг.ред. Колупаєвої А.А. Київ, 2011. 260 с.
9. Софій Н.З. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 108 с.
10. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / За заг.ред. Колупаєвої А.А. Видавнича група «АТОПОЛ», 2012 120 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
11. Школа для кожного: посібник / Упорядник Байда Л.Ю. Київ, 2015. 60 с

10.3. Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. URL: / <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім.В.Сухомлинського. URL: dnrb.gov.ua
3. Інститут спеціальної педагогіки та психології ім.М.Ярмаченка НАПНУ. URL: <http://ispukr.org.ua/>